

Javaslat a

„Skopáll József fotográfusi tevékenysége”

települési/tájegységi/ágazati¹

értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum

(aláírás)

Győr, 2024. február 19.

(P. H.)

¹ Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Székely Zoltán

Levelezési cím:

Telefonszám:

E-mail cím:

3. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Skopáll József fotográfusi tevékenysége

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:²:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

a szakterületi besorolás indokolása:

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:³
- nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum, helytörténeti fotógyűjtemény

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési
- tájegységi
- ágazati

amely értéktár neve: Győri Értéktár

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

² Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

³ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

Skopáll József (1816, Zobor – 1870, Ménfő) nevéhez fűződik az első állandó fényképész-műterem Győrött, amelyet 1848 áprilisában nyitott meg, alig egy évtizeddel az első fotografiai eljárások szabadalmaztatása után. Az 1830-as években a városba érkező Skopáll előbb tűzijáték-előadásokkal tűnt fel, tüzérfőhadnagyként az 1848-49-es szabadságharcban is érdemeket szerzett. 1860-tól Magyaróvárott is működtetett fotóműtermet.

Győr első hivatásos fotográfusává vált Skopáll József talbotípiái várostörténeti és technikátörténeti szempontból egyaránt fontosak. A Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum összesen közel háromszáz darab Skopállnak tulajdonított talbotípiát, és több tucat, albumin-technikával készült vizitkártyát őriz. A talbotípia a legkorábbi negatív-pozitív eljárással készült fotográfia, amelyet 1839-ben mutatott be először William Henry Fox Talbot. Ilyen nagy számú, egy fotográfustól származó talbotípia nemzetközi viszonylatban is ritkaság. Skopáll nevéhez fűződik a fotótörténeti szakirodalomban jegyzett nagyítógép, amellyel nagyméretű fényképeket tudott készíteni.

A Skopáll által készített fotográfiák többsége 1850 és 1852 között készült, több napra pontosan datált. A felvételek között több másod- és harmadpéldány található, ezek révén láthatóak a korai eljárások kidolgozási nyomai, a másolatkészítés metódusai, így a maszkolás technikája, a háttér kitakarása, és rajzolt, általában oszlopokkal, növényi motívumokkal való dekorálása. Néhány esetben utólag színezett képpel, illetve két képből montázsolt felvétellel is találkozhatunk.

A fotográfiák között találunk a Baross úti Tűztoronyból készített városképeket, illetve korabeli polgárok portréit. Legtöbbjük neve nem ismert, mégis hiteles tablóját adják a 19. századi Győr lakosságának.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Skopáll József nyitotta az első állandó fotóműtermet Győrött 1848-ban. Nemzetközileg is jegyzett, hivatásos fotográfus volt. Az általa a legkorábbi negatív-pozitív eljárás alapján fotótechnikával készített talbotípiák különösen értékes dokumentumok a fotográfia kezdeti időszakából. A fennmaradt mintegy 300 talbotípia nemzetközi viszonylatban is jelentős mennyiségűnek számít, kidolgozottságuk pedig szintén magas színvonalat képvisel. Skopáll fotográfiái az első Győrben készült fényképek közé tartoznak, hitelesen örökítette meg a várost és korabeli polgárait.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Farkas Zsuzsa: Skopáll József győri talbotípiái 1850-1852-ből. Magyar Fotótörténeti Társaság, https://mafot.hu/konferencia_roger-fenton_farkas-zsuzsa_skopall-jozsef.html

Szalai Zsolt: Győr fényképészei a tizenkilencedik században. IN: Fotóművészet 2019/3 80–91. https://epa.oszk.hu/02900/02991/00013/pdf/EPA02991_fotomuveszet_2019_03.pdf

Szalai Zsolt: *Fénnyel irt élet. Skopáll József talbotípiái*. Rómer Flóris Művészeti és Történeti

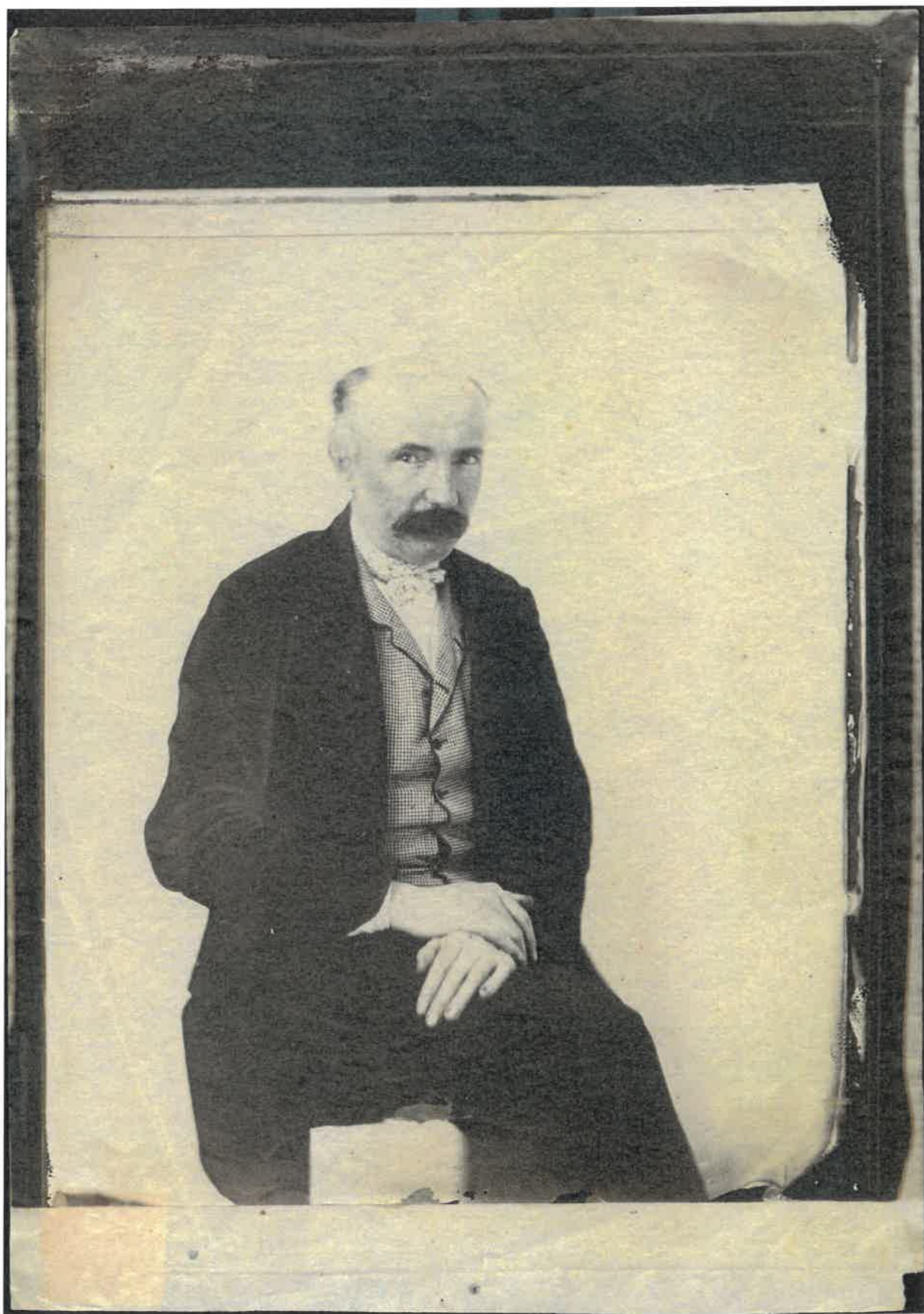
Múzeum, Győr, 2021

Kérdezz-felelek egy fényvel írt életről. Berente Erika és Szalai Zsolt beszélgetése egy új győri kötetről. IN: Győri Szalon, 2021.04.08. <https://www.gyorisalon.hu/news/15157/66/>

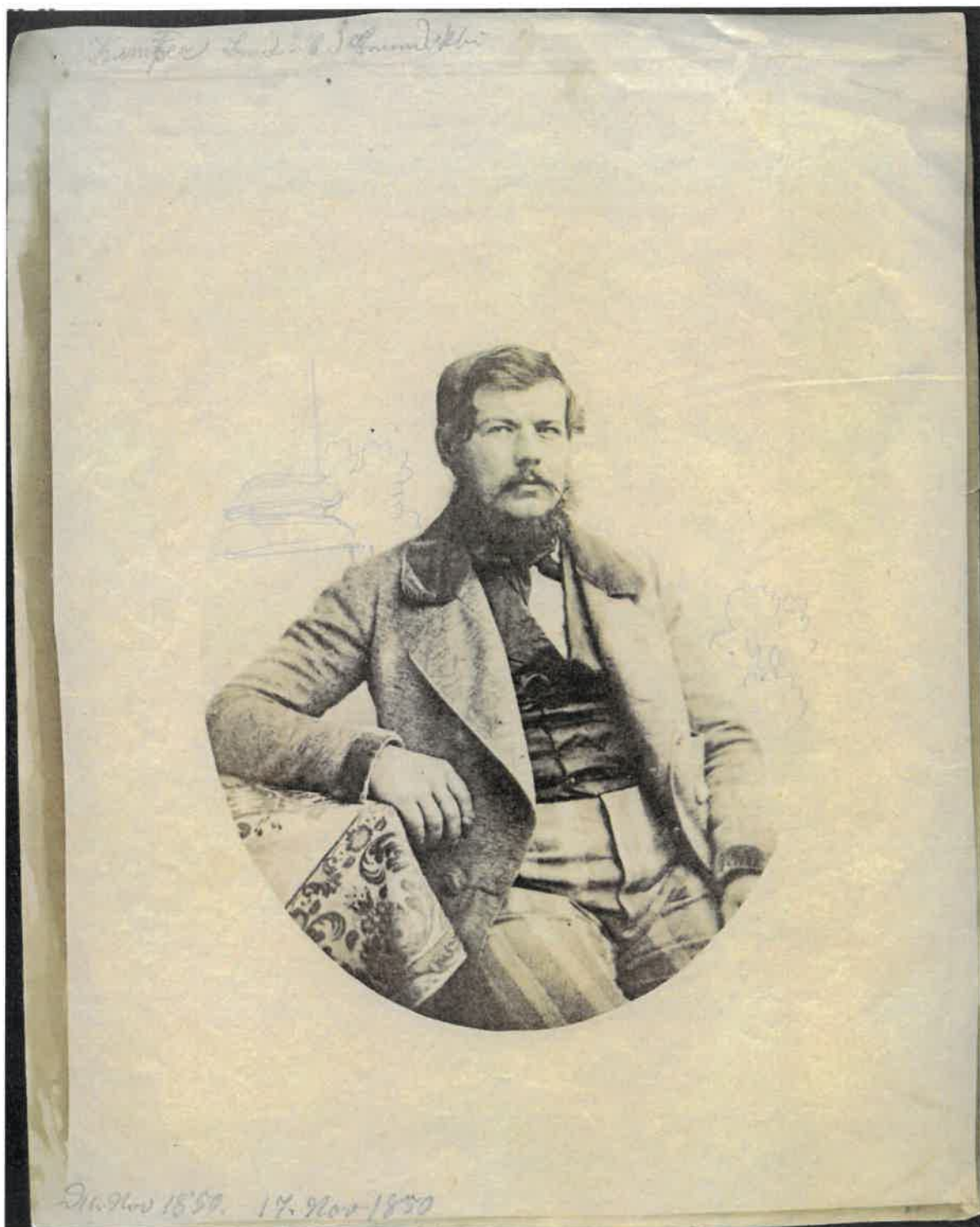
9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról.

Skopáll József önarcképe (1850 körül). Leltári szám: 6834.

Kampfer Sándor (1850. november 17.). Leltári szám: 2007.1.6.: 2007.1.6.

Látkép a győri tűztoronyból észak felé (1850-es évek): Leltári szám: 353.

Ismeretlen nő portréja (1851. május 25.). Leltári szám: 6931.

Ismeretlen nő fotója (1851. május 7.). Leltári szám: 6942

Skopáll József győri műterme (1860 körül). Leltári szám: 7059.